

**ЗАКОН ЗА ЈАВНА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА**  
**Сл.Весник на Р.Македонија бр.22 од 23.02.2007 година**

**I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

**Член 1**

Со овој закон се уредува системот на јавна внатрешна финансиска контрола во Република Македонија.

**Член 2**

(1) Системот на јавна внатрешна финансиска контрола се состои од:

- систем на финансиски менаџмент и контрола,
- внатрешна ревизија и
- хармонизирање на финансискиот менаџмент и контрола и внатрешната ревизија.

(2) Внатрешната ревизија во јавниот сектор е регулирана со посебен закон.

**Член 3**

Одредбите на овој закон се однесуваат на: корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Фондот за магистрални и регионални патишта, Агенција за вработување на Република Македонија, општините и градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е доминантен акционер (во понатамошниот текст: субјекти).

**II. ДЕФИНИЦИИ**

**Член 4**

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

а) внатрешна контрола претставува систем на финансиски и други контроли, вклучувајќи ги и организационата структура, методите и процедурите на работење и внатрешната ревизија, воспоставени и имплементирани од раководните лица на субјектот во согласност со поставените цели за да овозможат извршување на активностите на транспарентен, регуларен, економичен, ефикасен и ефективен начин;

б) основна цел на внатрешната контрола е обезбедување на:

- доверливост и интегритет на информациите,
- придржување кон законите, подзаконските и интерните акти, како и насоките на раководството,
- чување на ресурсите и
- економично, ефикасно и ефективно користење на средствата;

в) системот на финансиски менаџмент и контрола е збир на одговорности на раководителот на субјектот да воспостави и имплементира процедури за постигнување целосна контрола во работењето врз основа на принципот на сигурен финансиски менаџмент;

г) сигурен финансиски менаџмент е транспарентно, регуларно, економично, ефикасно и ефективно користење на расположливите средства;

д) управување со ризикот е процес на идентификување, процена и мониторинг на ризикот и спроведување на неопходните контроли со цел да се одржува изложеноста на ризикот на прифатливо ниво;

f) ex-ante финансиска контрола е проверка на точноста и усогласеноста на сите документи кои се однесуваат на финансиски активности и создавање на обврски и расходи, со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори, пред нивното извршување и

е) ex-post контролата е проверка на усогласеноста на активностите со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори, по нивното извршување.

### **III. СИСТЕМ НА ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА**

#### **Одговорности на раководителот на субјектот**

##### **Член 5**

(1) Раководителот на субјектот е должен да воспостави организациска структура и процедури со кои ќе обезбеди функционирање, следење и развој на ефикасен систем на сигурен финансиски менаџмент и контрола имајќи ги предвид спецификите на субјектот и дејностите коишто се финансираат, ризиците во работењето, применувајќи ги стандардите за внатрешна контрола, основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола и техничките упатства и насоки за финансиски менаџмент и контрола од Министерството за финансии.

(2) Раководителот на субјектот јасно ги дефинира и назначува одговорностите и ограничувањата на овластувањата во пишана форма, обезбедувајќи соодветна поделба на должностите.

(3) Во случај на пренесување на одговорностите, раководителот на субјектот продолжува да биде одговорен за ефективноста на воспоставениот систем на финансиски менаџмент и внатрешни контроли.

(4) Раководителот на субјектот е должен постојано да ги надгледува операциите за кои тој е одговорен и врз основа на утврдени процедури да презема брзи и соодветни мерки во однос на сите сознанија за несоодветното работење.

(5) За сите планирани активности раководителот на субјектот треба да воспостави и да ги следи клучните индикатори на работењето со кои ќе се споредуваат постигнатите резултати и поставените цели согласно со техничките упатства и насоки за финансиски менаџмент и контрола од ставот (1) на овој член.

(6) Земајќи ги предвид меѓународните стандарди, министерот за финансии ги пропишува стандардите за внатрешната контрола во јавниот сектор и основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола.

##### **Член 6**

Раководните лица на субјектот се должни да обезбедат вработените да ги знаат и почитуваат:

- правилата на однесување,
- основната цел на организационите единици, улогата на вработените и задачите и очекуваните резултати и
- процедурите за основните процеси и описите на работните места.

#### **Управување со ризикот**

##### **Член 7**

(1) Раководителот на субјектот треба да обезбеди систематско управување со ризикот поврзан со главните активности на субјектот.

(2) Раководителот на субјектот е должен во организацијата да воспостави систем на внатрешни контроли за управување со ризиците соодветно на нивната големина.

(3) Раководителот на субјектот е должен да обезбеди процесот на управување со ризикот да се врши континуирано со цел изложеноста на ризик да се одржува на прифатливо ниво.

## **Ревизорска трага**

### **Член 8**

(1) Раководните лица на субјектот се должни да обезбедат сите процеси во субјектот да се документираат на начин кој ќе им овозможи на раководителот на субјектот, внатрешните и надворешните ревизори и на органите за надзор, да го следат работењето и текот на трансакциите, со што се обезбедува соодветна ревизорска трага.

(2) Ревизорската трага треба да биде архивирана и класифицирана согласно со закон така што оригиналните документи можат лесно да бидат достапни и прегледани.

## **Ех-ante финансиска контрола**

### **Член 9**

(1) Ех-ante финансиска контрола се врши со потпишување или одбивање да се потпишат соодветните документи со кои се одобрува извршувањето на трансакција.

(2) Ех-ante финансиска контрола се врши при иницирање, одобрување и извршување на одлуките, вклучително и плаќањата, од страна на различни лица.

## **Контрола на плаќањата**

### **Член 10**

(1) Пред извршување на плаќањата сметководителот, во согласност со одговорностите утврдени со закон, е должен да ги контролира и со својот потпис да ги потврди документите и нивните прилози врз основа на кои се одобруваат плаќањата во делот на потписите на лица одговорни за контрола, комплетноста на документите, постоење на материјална грешка и податоците за идентитетот на субјектот на кој треба да се плати.

(2) Документите врз основа на кои треба да се извршат плаќањата, кои се со недостаток или грешка, сметководителот е должен да ги врати на докомплетирање или корекција до овластениот службеник со изјава за причините најдоцна во рок од еден ден, за што ги информира лицата одговорни за контрола во пишана форма.

(3) Плаќањата ќе бидат извршени по корегирање на грешките и комплетирање на документите или доколку раководителот на субјектот достави писмено образложение за негово извршување.

## **Ех-post финансиска контрола**

### **Член 11**

(1) Ех-post финансиска контрола се врши за да се провери дали средствата се користени законски и наменски и дали постои непочитување на закони, прописи или инструкции дадени од страна на раководните лица.

(2) Ех-post финансиска контрола ги обезбедува инструментите за отстранување на откриените неправилности на внатрешните контроли и не треба да се спроведува од лицата кои се одговорни за ех-ante финансиска контрола.

## **Извршители на финансиска контрола**

### **Член 12**

(1) Раководителот на субјектот во актите за организација и систематизација треба да ги утврди работните места и назначи одговорни лица за извршување на ех-ante и ех-post финансиска контрола обезбедувајќи соодветна поделба на должности меѓу овие функции.

(2) Раководителот на субјектот треба да обезбеди дека сите одговорни лица за контрола на финансиските активности имаат неопходни професионални вештини.

(3) Внатрешните ревизори не се одговорни и не треба да учествуваат во спроведувањето на финансискиот менаџмент и внатрешните

контроли, вклучително ex-ante и ex-post финансиски контроли.

### **Известување за слабости на внатрешните контроли**

#### **Член 13**

(1) Раководителот на субјектот е должен да пропише процедури за известување за слабости на внатрешните контроли, да обезбеди дека вработените се запознаени со процедурите за известување и да преземе мерки за елиминирање на утврдените слабости на внатрешните контроли.

(2) Лицата кои известуваат за слабости на внатрешните контроли не треба да имаат нееднаков или дискриминиран третман заради давањето на такви информации.

### **Изјава за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли**

#### **Член 14**

(1) Раководителот на субјектот врз основа на самооценување е должен до Министерството за финансии да достави изјава за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли најдоцна до крајот на февруари во тековната година за претходната година.

(2) Министерот за финансии ги пропишува формата, содржината и начинот за доставување на изјавата.

## **IV. ХАРМОНИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИОТ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА**

#### **Член 15**

(1) Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола е надлежно за хармонизацијата на финансискиот менаџмент и контрола.

(2) Хармонизацијата на финансискиот менаџмент и контрола ги опфаќа следниве активности: развој, регулирање и координирање на системот за финансиски менаџмент и контрола.

(3) Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола ги спроведува следниве активности:

- изготвување закони и подзаконски акти, технички упатства и насоки за воспоставување и имплементација на финансискиот менаџмент и контрола,
- развивање, промовирање и координирање на системот за финансиски менаџмент и контрола,
- изготвување стандарди за внатрешна контрола, анализирање на функционирањето на системите за финансиски менаџмент и контрола,
- координирање и следење на обуките за финансиски менаџмент и контрола и
- изготвување и доставување до Владата на Република Македонија, годишен извештај за функционирање на финансискиот менаџмент и контрола врз основа на изјавите од членот 14 став (1) на овој закон.

## **V. КОНТРОЛА НА СРЕДСТВАТА ОД ФОНДОВИТЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА**

#### **Член 16**

(1) Субјектите кои користат средства од фондовите на Европската унија се должни покрај одредбите од овој закон, да ги имаат предвид и да ги спроведуваат посебните услови за финансискиот менаџмент, внатрешните контроли и внатрешна ревизија, утврдени од Европската комисија.

(2) Сите информации за нерегуларностите откриени од субјектите при користењето на средства од фондовите на Европската унија или средства добиени од европските фондови со кофинансирање на државата, треба да бидат доставени до Министерството за финансии, во согласност со насоките добиени од Министерството за финансии.

(3) Сите корисници на фондовите на Европската унија треба да им овозможат на

овластените лица од Министерството за финансии, инспекторите од Европската комисија и Европскиот суд на ревизори слободен пристап до целата документација, канцелариите, средствата и персоналот.

## **VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

### **Член 17**

Министерот за финансии, во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе подзаконските акти од членовите 5 и 14 на овој закон.

### **Член 18**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".